

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและ
การบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต
ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม

Guidelines for Developing Teaching Management Through Cooperative
Education and work Integration with Appropriate Learning for
Organizations Employing Graduates in the Tourism and Hotel Industry.

มะลิวรรณ ชื่องาม

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, E-mail: maliwan.ch@northbkk.ac.th

จุฬารัตน์ เขมะโยธิน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, E-mail: Ckhemayodhin@gmail.com

ธิรพิทย์ ศรศักดิ์

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, E-mail: Thirapit.so@northbkk.ac.th

Maliwan Chong ngam

North Bangkok University, Thailand

Chularat Khemayodhin

North Bangkok University, Thailand

Thirapit Sonsak

North Bangkok University, Thailand

รับเข้า : 21 มีนาคม 2568

แก้ไข : 10 เมษายน 2568

ตอบรับ : 11 เมษายน 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม ในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับ องค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม และ 2) พัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหาร โรงแรม/พนักงานโรงแรม ตัวแทนผู้บริหารภาครัฐ นักวิชาการ และนักศึกษา จำนวน 16 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมมีความต้องการบัณฑิตที่สามารถใช้ทักษะใน สถานการณ์จริง ได้แก่ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล การจัดการบริการลูกค้า การบริหาร การจัดการงานและการ แก้ไขปัญหาภายใต้สถานการณ์ที่ท้าทาย โดยเฉพาะทักษะในการทำงานภายใต้สภาวะความกดดันและการปรับตัวใน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่วนของแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและ การบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและ โรงแรม พบว่า ต้องเน้นการสร้างเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนกับประสบการณ์การทำงานจริง เช่น การฝึกงาน การสัมมนา การทำโครงการร่วมกับภาคอุตสาหกรรม และการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะ เฉพาะทาง เช่น ทักษะการสื่อสาร การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง และการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การสร้าง ความร่วมมือระหว่างสถาบันศึกษากับองค์กรภาคอุตสาหกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนอง และตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบสหกิจศึกษา การบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม

Abstract

This study aims to: (1) examine the needs of the tourism and hotel industry regarding the integration of work-integrated education (CWIE) and (2) develop guidelines for implementing CWIE in this sector. The methodology used qualitative research approach, this study gathers insights from key informants, including hotel executives, government officials, private sector representatives, academics, and students. Data were collected through interviews and analyzed using content analysis. The findings reveal that the tourism and hotel industry requires graduates to possess essential workplace competencies, including interpersonal communication, customer service management, task coordination, and problem-solving in complex situations. Notably, the ability to work under pressure and adapt to rapidly changing environments is highly valued. The study further highlights that an effective CWIE program should establish a strong connection between theoretical learning and practical application. Key components such as internships, industry-focused seminars, and collaborative projects with tourism and hospitality enterprises are critical in bridging this gap.

Moreover, curriculum development should prioritize industry-specific competencies, emphasizing communication, real-world problem-solving, and teamwork. Additionally, the research underscores the importance of fostering strong collaboration between educational institutions and industry stakeholders to design curricula that align with labor market demands. Strengthening this partnership is essential for ensuring that CWIE programs effectively prepare graduates for careers in the tourism and hospitality industry.

Keywords: Cooperative Education, Work-integrated Learning, Tourism and Hospitality Industry

บทนำ

ในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมมีบทบาทสำคัญ ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ด้วยการเปิดเสรีด้านการบริการภายใต้กรอบข้อตกลงระดับอาเซียน โดยเฉพาะในสาขาการท่องเที่ยว (Tourism and Travel Related Services) มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเปิดโอกาสให้บุคลากรจากหลากหลาย ประเทศเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาธุรกิจและขับเคลื่อนแรงงานในอุตสาหกรรมนี้ อย่างไรก็ตาม การเตรียมบุคลากรที่มีความพร้อมและคุณภาพสำหรับตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมยังคงเป็นความท้าทายที่สำคัญ จากผลการประเมินพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในปัจจุบันยังขาดทักษะสำคัญที่จำเป็น เช่น ความสามารถในการสื่อสารระหว่างบุคคล การจัดการ ลูกค้า การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง และการปรับตัวภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แผนพัฒนาด้านอุดมศึกษาของประเทศไทย (แผนด้านการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566-2570) ได้เสนอแนวทางในการเชื่อมโยง การศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้ตรงกับความ ต้องการของตลาดแรงงาน หนึ่งใน แนวทางสำคัญที่ได้รับการยอมรับ คือ การจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงาน กับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ซึ่งมุ่งเน้นการเสริมสร้างประสบการณ์ การทำงานจริงควบคู่กับการเรียนรู้ในชั้นเรียน ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม รวมถึงพัฒนาแนวทางการ จัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความ ต้องการและความท้าทายของอุตสาหกรรม เพื่อให้สถาบันการศึกษาสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถ

สอดคล้อง กับความต้องการของตลาด และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ จากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโรงแรม

2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการ เรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยวิธีการกำหนดและเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purpose Sampling) มีจำนวน 16 คน ตามวิธี Delphi Technique โดยกำหนดคุณสมบัติ ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

1. ตัวแทนผู้บริหารโรงแรม/พนักงานโรงแรม ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน
2. ตัวแทนผู้บริหารภาครัฐ มีประสบการณ์การทำงานที่กรมการท่องเที่ยว มีตำแหน่งระดับหัวหน้างานขึ้นไป ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน
3. นักวิชาการประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในสาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มีประสบการณ์การสอนแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน
4. นักศึกษา ที่เรียนในสาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาสหกิจศึกษา จำนวน 6 คน

1. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Infomants) คือ ผู้บริหารโรงแรม/พนักงานโรงแรม ผู้บริหารภาครัฐ นักวิชาการและ นักศึกษา จำนวน 16 คน ตามวิธี Delphi Technique

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ตำแหน่งงาน สถานประกอบการ ประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ จากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโรงแรม

ส่วนที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโรงแรม

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่ได้จากการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิดมาใช้ในการจัดหมวดหมู่เนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาตามกรอบแนวคิด ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ ในลำดับต่อไป

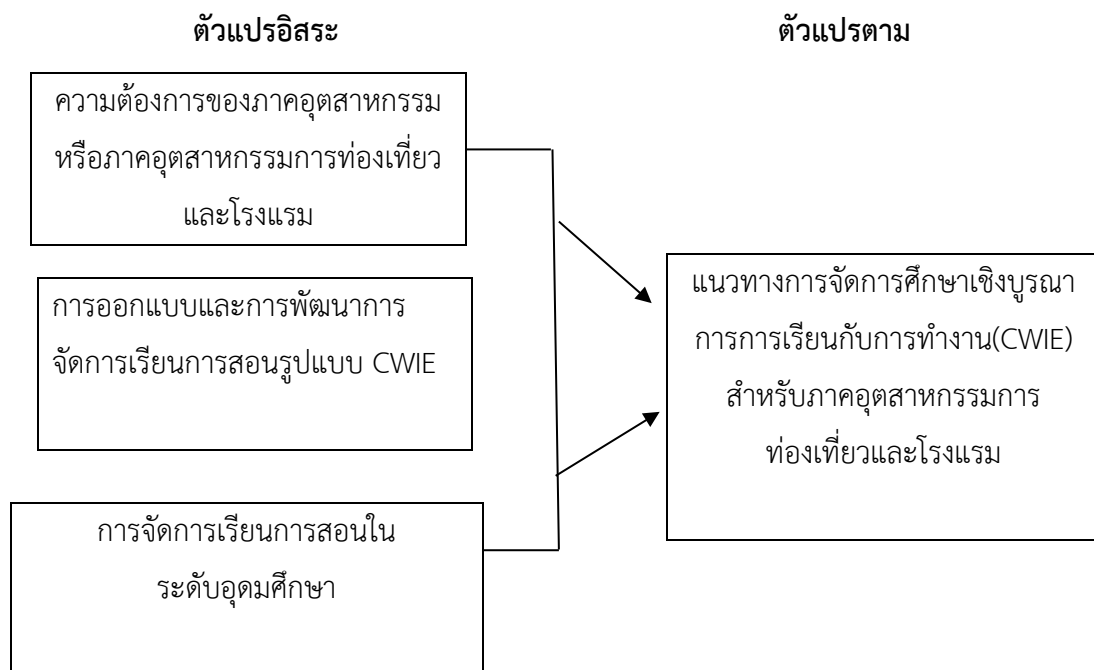
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (in-depth Interview) เพื่อหาข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้อธิบายผลการศึกษาในวิธีการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (in-depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยผู้วิจัยระบุประเด็นหัวข้อต่าง ๆ ที่ต้องการสัมภาษณ์เป็นข้อ ๆ ในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึกเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันได้ใช้ในการวิเคราะห์รายละเอียดเพื่อหาข้อมูลมาสร้างแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโรงแรม โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้ 1) ตัวแทนผู้บริหารโรงแรม/พนักงานโรงแรม ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารภาครัฐ มีประสบการณ์การทำงานที่กรมการท่องเที่ยว มีตำแหน่ง ระดับหัวหน้างานขึ้นไป ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในสาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มีประสบการณ์การสอนแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน 4) นักศึกษา ที่เรียนในสาขาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาสหกิจศึกษา ในภาคการศึกษาที่ 2/2567 จำนวน 6 คน

4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ และจัดกลุ่มข้อมูล กลุ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือมีความคล้ายคลึงกัน รวบรวมข้อมูลอยู่ในหัวข้อเดียวกัน การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อความหรือเนื้อหาที่เก็บมา โดยการจัดกลุ่มเนื้อหาที่มีประเด็นสำคัญเหมือนกัน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและโรงแรมในการพัฒนาบัณฑิตที่มีทักษะที่เหมาะสมกับตลาดแรงงานในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งเป็น 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมในการจัดการเรียนการสอน รูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม โดยส่วนใหญ่ ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมมีความต้องการบัณฑิตที่มีทักษะเชิงปฏิบัติและทักษะเฉพาะทางที่สำคัญ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคล พบว่า ต้องการบัณฑิตที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งใน ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อให้บริการลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย 2) ทักษะการจัดการ บริการลูกค้า

พบว่า ความสามารถในการเข้าใจความต้องการของลูกค้าและจัดการข้อร้องเรียนได้อย่างรวดเร็ว 3) ทักษะการบริหารจัดการงานและการแก้ไขปัญหา พบว่า บัณฑิตควรมีความสามารถในการวางแผนงาน ตัดสินใจใน สถานการณ์ที่ซับซ้อน และรับมือกับความท้าทายและ 4) ทักษะการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลง พบว่า ความสามารถในการทำงานภายใต้แรงกดดันและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการ ทำงานจริง

2. 2. ผลการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับ การเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ภาควิชาสหกรณ์การท่องเที่ยวและโรงแรม พบว่า แนวทางที่พัฒนาขึ้นเพื่อจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ มี 5 องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้ 1) การฝึกงานในสถานประกอบการจริง ด้วยการจัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานในสภาพแวดล้อมจริงที่สอดคล้องกับอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ 2) การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในห้องเรียนกับประสบการณ์จริง เช่น การสัมมนา การทำ โครงการร่วมกับสถานประกอบการ และการศึกษาดูงาน 3) การพัฒนาแผนการเรียน การสอนที่เน้นทักษะเฉพาะทาง เช่น ทักษะการบริการลูกค้า การจัดการโรงแรม และการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง 4) การประเมินผลการฝึกงานและการทำงานร่วมกับภาคอุตสาหกรรมมีการจัดระบบประเมินที่ชัดเจน โดยเน้นการวิเคราะห์พัฒนาการของนักศึกษา และ 5) การสร้างความร่วมมือ ระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม โดยการส่งเสริมความร่วมมือที่แข็งแกร่งเพื่อการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน

อภิปรายผล

งานวิจัยนี้พบว่า ความต้องการของภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิตภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรม ประกอบด้วย ทักษะการจัดการบริการลูกค้า ทักษะการแก้ไขปัญหาภายใต้ความกดดันและการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะการบริหารจัดการงานและการทำงานเป็นทีมในสถานการณ์ที่ท้าทาย การที่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมต้องการบัณฑิตที่มีทักษะการสื่อสารที่ดีนั้น สอดคล้องกับธรรมชาติของอุตสาหกรรมที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าหลายกลุ่ม เช่น ลูกค้าชาวต่างชาติและลูกค้ากลุ่มพิเศษต่าง ๆ ดังนั้น ทักษะการสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมองข้ามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองยศ วัชรเกตุ (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลางตอนบน พบว่าปัจจัยซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลาง

ตอนบน คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการกับการปฏิบัติงาน ด้านความคิดอย่างมีเหตุผล และด้านทัศนคติในการทำงาน ตามลำดับ การเรียนรู้ก่อนและหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลางตอนบน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาระทิพย์ เจริญราษฎร์และ ระศักดิ์ เกษจันทร์. (2566). จากผลการประเมินทักษะของนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติ CWIE นานาชาติ ทั้ง 8 ทักษะ พบว่า สถานประกอบการมีความคิดเห็นต่อการประเมินผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานนานาชาติ (CWIE) โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา 2) ด้านทักษะเชิงนวัตกรรม และการคิดสร้างสรรค์ 3) ด้านทักษะความยืดหยุ่นและการปรับตัว 4) ด้านทักษะความเป็นผู้นำและการประสานความร่วมมือ 5) ด้านทักษะการสื่อสารสารสนเทศและการตระหนักรู้ 6) ด้านทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ 7) ด้านทักษะการเรียนรู้ และการตระหนักรู้ทางสังคม 8) ด้านทักษะคุณธรรม จากผลการประเมินทักษะของนักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติ CWIE นานาชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทรา มีอินทร์เกิด (2562) ศึกษาเรื่องการบูรณาการการจัดการสหกิจศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตเชิงผู้ประกอบการที่ระบุว่า ควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาสหกิจศึกษามีการพัฒนาทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีทักษะในการปรับตัวและร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาและสามารถวางแผนดำเนินโครงการได้ด้วยตนเอง และเกี่ยวข้องกับ วิไลลักษณ์ ขาวสอาด (2561) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลของสหกิจศึกษา : กรณีศึกษาอุดมศึกษาไทยที่ระบุว่า ประสิทธิผลของสหกิจศึกษาในด้านคุณภาพของนักศึกษาสามารถวัดได้จากประสบการณ์ในการทำงานของนักศึกษาและทักษะต่าง ๆ ในการทำงานของนักศึกษามือออกฝึกสหกิจศึกษา และเกี่ยวข้องกับ กานดา จันทร์แย้ม (2565) ทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในยุคศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษา ภาคใต้ประเทศไทย ที่ระบุว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานประกอบด้วย 6 ทักษะที่สำคัญคือ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิจารณญาณ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบ

ส่วนการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบจากสหกิจศึกษาและการบูรณาการการทำงานกับ การเรียนรู้ หรือ Cooperative and Work-Integrated Education (CWIE) ที่เหมาะสมสำหรับองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมประกอบด้วย ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหา การมีความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม รวมถึงการพัฒนาแผนการเรียนการสอนที่เน้นทักษะเฉพาะทาง จะช่วยให้

บัณฑิตสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและโรงแรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดหลักสูตร CWIE ครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ โดยเริ่มจากกระทรวงการอุดมศึกษาฯ สร้างนโยบายสนับสนุนการจัดหลักสูตร CWIE สถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการร่วมกัน พัฒนาระบบการดำเนินงานโดยการร่วมออกแบบหลักสูตรและการดำเนินงานซึ่งส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี คือ ได้กำลังคนที่มีความสมรรถนะสูง โดยแนวปฏิบัติที่ดีจะนำเสนอในรูปแบบโมเดล ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) ระดับกระทรวง อว. ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์ CWIE ระดับกระทรวง สนับสนุนการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการ จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน CWIE และการวิจัยพัฒนา จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงาน CWIE ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางและมาตรฐานการจัดทำหลักสูตร CWIE ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงกระบวนการขอรับสิทธิประโยชน์ทางภาษี และกำหนดค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา รวมไปถึงปรับปรุงเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์ตำแหน่งงาน CWIE และ 2) ระดับสถาบันอุดมศึกษา ควรสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์ CWIE ระดับสถาบันอุดมศึกษา สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอิสระเพื่อรับการสนับสนุนทุนและงบประมาณ สร้างฐานข้อมูลการดำเนินงาน CWIE ระดับหลักสูตรคณะ และสถาบันอุดมศึกษา ประชาสัมพันธ์ให้สถานประกอบการจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการดำเนินงาน CWIE และสำหรับสมัครนักศึกษา CWIE ไปปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการสนับสนุนบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมหลักสูตร CWIE และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อให้การดำเนินงาน CWIE เป็นไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถาบันการศึกษาควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะในสถานการณ์จริงควบคู่กับการเรียนรู้ในห้องเรียน
2. การส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างภาคการศึกษาและอุตสาหกรรมควรได้รับความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน
3. สร้างระบบการประเมินผลที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ เพื่อประเมินความสำเร็จของการบูรณาการการทำงานกับการเรียนรู้ในหลักสูตร รวมถึงการประเมินทักษะและความสามารถของนักศึกษาในระหว่างการฝึกงาน

บรรณานุกรม

กองยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). รายงานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยแห่งความสำเร็จของหลักสูตรสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในการสร้างสมรรถนะบัณฑิตไทยให้พร้อมสู่โลกแห่งการทำงาน: รายงานฉบับสมบูรณ์. สกสว. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2568, จาก

https://www.ubu.ac.th/web/files_up/00046f2024101609125079.pdf

กระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565). โครงการส่งเสริมการจัดสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2568, จาก <https://www.mhesi.go.th/index.php/flagship-project/6820-CWIE.html>

กานดา จันทรแย้ม. (2565). ทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในยุคศตวรรษที่ 21: กรณีศึกษาภาคใต้ประเทศไทย. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 17(3), 127–137.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2568). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2566–2570. ค้นเมื่อ 4 เมษายน 2568, จาก [https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announcement-pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html](https://www.mhesi.go.th/index.php/news-and-announcement/pr/announcement-news/8464-2564-2570-2566-2570.html)

ภรณ์ทิพย์ เจริญราษฎร์, & ระศักดิ์ เกษจันทร์. (2566). ผลการปฏิบัติสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานนานาชาติของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นจากความคิดเห็นของสถานประกอบการในต่างประเทศ. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 14(3), 87–101. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2568, จาก <https://so20.tci-thaijo.org/index.php/JAD/article/view/36/28>

รายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน. (2565). รายงานผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education: CWIE) ประจำปีงบประมาณ 2564–2565. ค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2568, จาก https://cwie.crru.ac.th/assets/files/cwie_qa_files/SAR-report/02.%20รายงานผลการดำเนินงาน%202564-2565.pdf

เรืองยศ วัชรเกตุ. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคกลางตอนบน (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี).

วิไลลักษณ์ ขาวสะอาด. (2561). ประสิทธิภาพของสหกิจศึกษา: กรณีศึกษาอุดมศึกษาไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(3), 206–218.

อินทิรา มีอินทร์เกิด. (2562). การบูรณาการการจัดการสหกิจศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิตเชิงผู้ประกอบการ
(วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม).